

Duurzame samenleving

• Concrete plannen voor Nederland in 2047

Windenergieparken op zee en drijvende kassen

Innovatieve denkers presenterden gistermiddag de Urgenda. Een inspirerende visie die Nederland duurzaam en waterbestendig moet maken.

Maaike Bezemer

Over dertig, veertig jaar leven er een miljoen meer mensen in Nederland en die tijden in heel veel meer auto's. Het aantal vliegtuigen en huizen neemt toe en ondertrussen komt er water van alle kanten op ons af: van onder, van boven, van de zee en de rivieren.

Hoewel dit alles nogal dreigend klinkt, ziet een grote groep deskundigen (van klimaatwetenschappers tot bouwers) die ontwikkelingen liever als uitdaging. Gistermiddag presenterden ze aan minister Cramer van Vrom de Urgenda. Het is een ambitieuze agenda om Nederland gaandeweg duurzaam te maken. Opvallend detail: ze kwamen niet eens om geld vragen.

Duurzaam denken is het geitenwollensokkenimago duidelijk ontstegen. Overal schieten innovatieve projecten de grond uit: drijvende kassen en woningen, klimaatneutrale straten, windenergieparken op zee. Volgens Jan Rotmans, hoogleraar transitie management aan de Erasmusuniversiteit, en initiatiefleider van de Urgenda, is gebrek aan initiatieven ook niet het probleem. „We zien al dat er een duurzame beweging op gang is gekomen. Maar die reidt het niet met goede wil alleen. We willen de krachten uit de samenleving bundelen. Die kleine positieve stappen moeten worden gekoppeld aan een inspirerende visie. Het activistische aan het visionaire.”

Marjan Minnesma (net als Rotmans werkzaam op het transitie-instituut Drijf van de Erasmus Universiteit) snapt dat er generaties overheen gaan voordat een transitie, of te wel verandering, plaatsvindt. „Mensen moeten een andere levenshouding aannemen. Maar we wor-

den gedwongen door de klimaatveranderingen. En de grondstoffen raken toch echt een keer op.” En in korte tijd is veel mogelijk. „Je moet bedenken dat er vijftig jaar geleden nog geen internet was, geen mobieltjes, we keken nog naar zwart-wit tv. Over vijftig jaar hebben we echt een andere wereld.”

Cramer – als hoogleraar milieunagement nog een directe collega van de initiatiefleiders – nam enthousiast kennis van de plannen. Maar ze was ook wat sceptisch. „Ik heb jaren gewerkt aan dit soort ideeën. Op werkbezoek sta ik verseld van wat mensen allemaal willen en kunnen en technisch is er heel veel mogelijk, maar ik vrees dat het transitiedenken in de samenleving vanzelfsprekender is dan in Den Haag.”

Maar vooralsnog hebben de Urgenda-bedenkers de minister niet nodig. Ze willen mensen en sectoren met elkaar verbinden. Mensen met een goed idee koppelen aan een investeerder. Rotmans: „De stad Rotterdam doet mee aan het Clinton Climate Initiative. Zowel het havenbedrijf als stedenbouwers hebben plannen om te verduurzamen, maar ze pra-

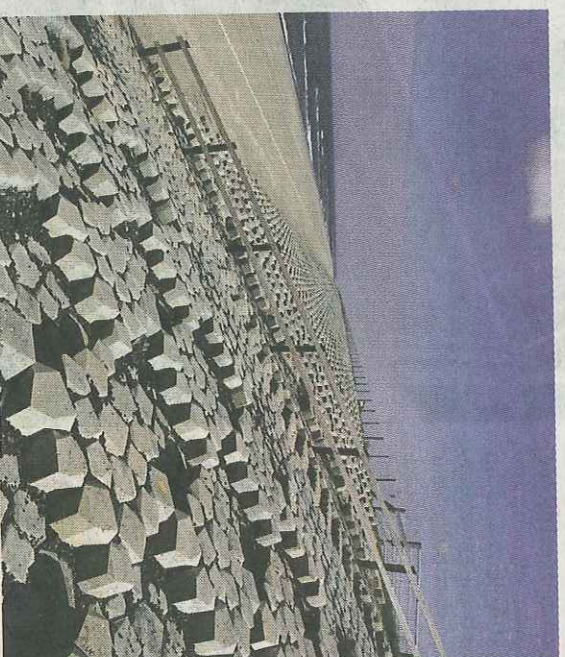
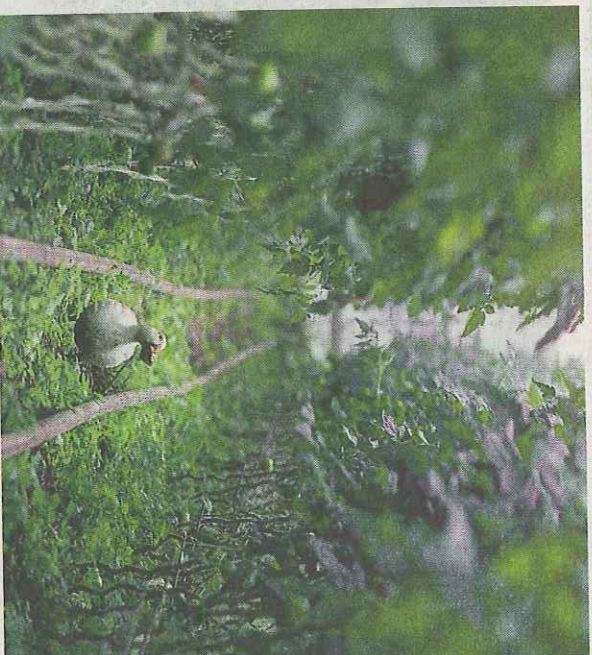
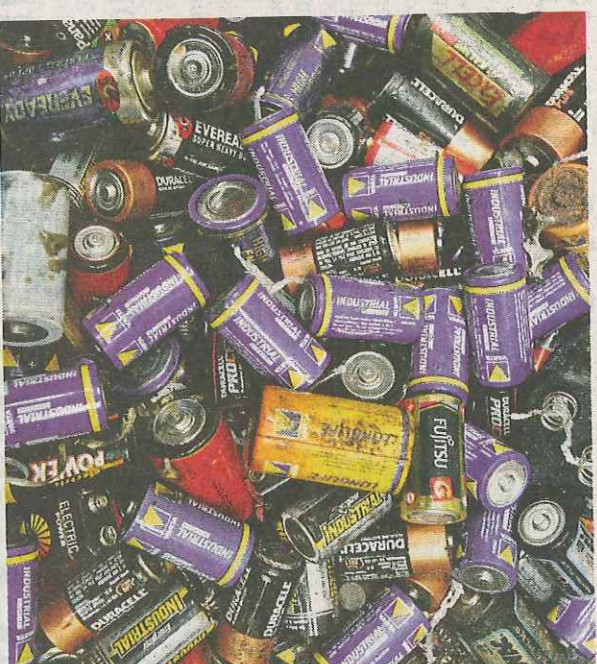
ten nauwelijks met elkaar. De afsluitdijk moet worden opgehoogd. Waarom zou je die alleen zien als verbetering, als je op de overgang van zout en zout ook energie kunt opwekken? Waarom leg je er niet met een over de hele breedte zonnepanelen in?”

Ben groep van tien koplopers moet de duurzame visie gaan uitdragen. Rotmans en Minnesma zelf, maar ook mede-initiatiefleider en klimaatdeskundige Pler Vellinga. Of bijvoorbeeld Coen van Oostrom, de directeur van de Rotterdamse projectontwikkelaar OVG, die heeft aangekondigd dat hij alleen nog maar klimaatneutraal gaat bouwen. En Topman Peter Bakker, die postbezorger TNT aanzette tot duurzaam ondernemen en het plaatsen van roetfilters in het gehele wagenpark. Rotmans: „Met dat soort mensen willen we de boer opgaan. Als zij zeggen dat iets kan, dan wordt dat ook overgenomen. En die koplopers gaan niet alleen duurzaam gedachtegoed uitdragen, maar vertellen dat ook in concrete stappen, verzekert Rotmans: „Want duurzaam is mooi, maar je kunt er ook geld aan verdienen.”

Over 15 jaar is de eerste drijvende stad een feit

De Urgenda wil niet alleen een visieschetsen voor een duurzame samenleving in 2047, maar omschrijft ook heel concreet hoe je daar kunt komen. Zo zijn er over een jaar twee icoonprojecten gestart, die een voorbeeld zijn voor de rest van Nederland. Dat kan zijn: een waterbestendige Zuidplaspolder, die diepste polder van Nederland, die nog moet worden bebouwd. Na twee jaar heeft duurzaamheidsomroep Llink 200.000 leden, hoopt de Urgenda en op 09-09-09 viert Nederland duurzaamheidsdag. Over drie jaar is al het eten in sport- en overheids- en schoolkantines duurzaam, wat betekent dat het voedsel bijvoorbeeld biologisch geteeld is en zonder al te

veel CO₂-uitstoot is verwerkt en vervoerd. Alle campussen zijn dan klimaatneutraal, ze gebruiken bijvoorbeeld niet meer energie dan ze zelf opwekken en hebben daardoor geen negatieve invloed op het klimaat. Over tien jaar staan er 10.000 windmolens voor de kust en maken sportvelden en discotheekgebouwen gebruik van energie dat door de bezoekers zelf is opgewekt. Over vijftien jaar is de eerste drijvende stad een feit en over 25 jaar heeft Nederland het meest geavanceerde openbaar vervoersysteem in Europa. Over dertig jaar voelen mensen zich verbonden met het landschap, dat schoon is en mooi. Uiteindelijk doel, over veertig jaar: een klimaat- en waterbuist Nederland.

„Mensen moeten een andere levenshouding aannemen.”